

Popis programu „Za tajemstvím klášterní krypty aneb Od začátku do konce“

Věková kategorie: 4.-7. třída ZŠ

(4. a 5. třída je v programu brána jako mladší skupina a 6. a 7. třída jako skupina starší).

Trvání: 1,5 hod

Místo: Program probíhá v kostele Pražského Jezulátka, přilehlých prostorách kláštera a kryptě.

Program je určen pro jednu školní třídu, je veden ideálně třemi lektory (jeden z lektorů je využíván převážně k fotografování) a přítomen je po celou dobu trvání programu doprovázející učitel.

Tematický rámec: Celý program je motivován myšlenkou, že během programu projdeme život od narození až po smrt a zamýšlíme se nad jednotlivými etapami života. Jednotlivými aktivitami se snažíme zamýšlet nad hlubšími tématy, jako je život po smrti, odkaz a smysl života. Aktivitami nás provází poster s půdorysem kostela, na který nám postupně přibývají samolepky s informacemi a výstupy a pomocí něho „stopujeme“.

Mezioborové přesahy a vazby:

Člověk a svět
Jazyk a jazyková komunikace
Umění a kultura
Etická výchova
Člověk a práce

Integrace průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova
Multikulturní výchova
Výchova demokratického občana
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
Mediální výchova

Výsledný produkt:

Společně vyrobený poster

Hlavní cíle projektu:

Seznámení se s důležitou historickou památkou, její historií a zajímavostmi

- Porozumění vlastnímu kulturnímu a náboženskému zakotvení
- Získání nových poznatků o náboženství
- Přispívání k utváření dobrých mezilidských vztahů
- Utváření a rozvíjení základních dovedností pro spolupráci
- Vedení k uvědomování si hodnoty různosti lidí a názorů
- Vedení k pochopení významu řádu, pravidel a zákonů pro fungování společnosti
- Prohloubení empatií, schopnosti aktivního naslouchání a spravedlivého posuzování
- Napomáhání žákům uvědomit si vlastní identitu, být sám sebou, reflektovat vlastní sociokulturní zázemí

Dílčí cíle:

- Uvědomit si, že během života procházíme jednotlivými etapami a co to může znamenat
- Rozvoj respektu ke stáří
- Zamyšlení se nad koncem života člověka a co moje činy během života po mně mohou zanechat



PROGRAM POMÁHÁ ROZVÍJET NÁSLEDUJÍCÍ KLÍČOVÉ KOMPETENCE:

Kompetence k učení

- Žák vyhledává a třídí informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívá v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě.
- Žák operuje s obecně užívanými termíny, znaky a symboly, uvádí věci do souvislostí, propojuje do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí a na základě toho si vytváří komplexnější pohled na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy.
- Žák vybírá a využívá pro efektivní učení vhodné způsoby, metody, strategie, plánuje, organizuje a řídí vlastní učení.

Kompetence k řešení problémů

- Žák vyhledává informace vhodné k řešení problému, nachází jejich shodné, podobné a odlišné znaky, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení, nenechá se odradit případným nezdarem a vytrvale hledá konečné řešení problému.
- Žák vnímá nejrůznější problémové situace ve škole i mimo ni, rozpozná a pochopí problém, přemýšlí o nesrovnalostech a jejich příčinách, promyslí a naplánuje způsob řešení problému a využívá k tomu vlastního úsudku a zkušeností.
- Žák si uvědomuje zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů hodnotí.

Kompetence komunikativní

- Žák formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu.
- Žák naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim, vhodně na ně reaguje, účinně se zapojuje do diskuse, obhajuje svůj názor a vhodně argumentuje.
- Žák rozumí různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků, přemýšlí o nich, reaguje na ně a tvořivě je využívá ke svému rozvoji a k aktivnímu zapojení se do společenského dění.
- Žák využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi.

Kompetence sociální a personální

- Žák účinně spolupracuje ve skupině, podílí se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, na základě poznání nebo přijetí nové role v pracovní činnosti pozitivně ovlivňuje kvalitu společné práce.
- Žák se podílí na utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívá k upevňování dobrých mezilidských vztahů, v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá.
- Žák přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, chápe potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu, oceňuje zkušenosti druhých lidí, respektuje různá hlediska a čerpá poučení z toho, co si druzí lidé myslí, říkají a dělají.
- Žák si vytváří pozitivní představu o sobě samém, která podporuje jeho sebedůvěru a samostatný rozvoj.

Kompetence občanské

- Žák respektuje, chrání a ocení naše tradice a kulturní i historické dědictví, projevuje pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit.
- Žák respektuje přesvědčení druhých lidí, váží si jejich vnitřních hodnot, je schopen vcítit se do situací ostatních lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení, uvědomuje si povinnost postavit se proti fyzickému i psychickému násilí.

Kompetence pracovní

- Dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky.
- Využívá znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost.

Popis jednotlivých aktivit a jejich cíle v návaznosti na RVP:

Před návštěvou kostela - Motivační pohádka

Před samotnou návštěvou kostela obdrží učitel mailem upravenou pohádku Tři zlaté vlasy děda Vševěda. Tento příběh slouží jednak jako motivace k následnému programu, tak i jako zamyšlení se nad růzností a věkem jednotlivých postav. Pod textem jsem pro žáky uvedeny i různé úkoly a otázky tak, aby s přečteným textem pracovali podle našich představ.

- Učitel společně s žáky pohádku přečte, mohou si o ní povídat a následně vypracují dané úkoly a zodpoví předepsané otázky
- Text pohádky s úkoly [ke stažení na www.pragjesu.cz/stopy](http://www.pragjesu.cz/stopy)

Žáky provází celým programem velký poster se zjednodušeným půdorysem kostela a s naznačenými místy našich zastavení.

(Viz příloha – Pomůcky k realizaci programu – ke stažení na www.pragjesu.cz/stopy)

Před kostelem – přivítání a úvod

Časová dotace: 5 minut

Pomůcky: poster s půdorysem kostela

Cíle aktivity v návaznosti na rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání:

- Získání pocitu sounáležitosti s místem života.
- Vedení k uchování, ochraně a rozvoji sakrálních staveb včetně vědomí jejich významu pro druhé i sebe.
- Nastavení pravidel

Před kostelem proběhne přivítání a představení lektorů.

Pak jsou děti vyzvány k tomu, aby si došly na toaletu, protože během programu to nebude nějakou dobu možné (ti, kteří potřebují, odcházejí s jedním lektorem na WC, druhý lektor se jde zeptat doprovázejícího učitele, jestli před programem četli zaslanou pohádku. Pokud ne, následující aktivita se vynechává a pokračuje se až u představení posteru.

Obruče

(zařazujeme, pokud třída četla před návštěvou motivační pohádku)

Časová dotace: 5 minut

Pomůcky: obruče s cedulkami, kartičky s postavami z pohádky Děd Vševěd

Cíle aktivity v návaznosti na rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání:

- Prohloubení empatií, schopnosti aktivního naslouchání a spravedlivého posuzování
- Napomáhání žákům uvědomit si vlastní identitu, být sám sebou, reflektovat vlastní sociokulturní zázemí

Na zem položíme tři velké obruče, na kterých budou velké cedulky s nápisy: dětství, mládí (dospělost) a stáří. Každý ze žáků náhodně dostane malou kartičku, na které bude nějaká postava z pohádky a bude mít za úkol se postavit do obruče, která bude věkem odpovídat právě jeho osobě. Pak se podíváme, jestli je zařazení správné a můžeme diskutovat o tom, jestli by to mohlo být i jinak...

- *Proč jste si stoupli právě do téhle obruče? Měl někdo na kartičce postavu, u které nebylo jednoznačné, kam ji zařadit? Myslíte, že jste objevili postavu, u které jsme nemohli vůbec odhadnout její věk?*

Po vyhodnocení svoláme žáky zase k nám do hloučku a pokračujeme s posterem.

Poster

Žáci jsou jedním lektorem dotazováni, jestli ví, na jaký program přišli a co je tedy asi zhruba čeká. Pokud to ví, reagujeme přímo na jejich odpovědi, pokud ne, tak jim ukážeme poster, na kterém je název napsaný a my se ptáme, co by asi mohl znamenat. Společně se dobereme k tomu, že „od začátku do konce“ znamená od narození po smrt. Na plán budeme postupně dolepovat lepící štítky, na kterých budou základní informace o místech, na kterých se zastavíme a archy s výslednými aktivitami z jednotlivých činností...). Desku s plánem udáme některému dítěti, které ji bude mít celou dobu na starosti.

Druhý lektor připomene pravidla, jak se chovat v kostele, třetí jde do kostela připravovat pomůcky na další aktivitu

- *Víte, jak se chováme v kostele? Lidé se v kostele modlí a proto je nerušíme, nekřičíme a neběháme. Jsou tam některé cenné věci a umělecká díla, proto na ně nesaháme, a uzavřená místa nechodíme. Kluci si sundávají čepice, jako projev úcty před tím, koho si váží. Mluví vždy jen jeden, ale ten mluví tak nahlas, aby ho ostatní slyšeli.*

NAROZENÍ - Křtitelnice – jméno

První stopa – miminkovská

Časová dotace: 5 minut

Pomůcky: jmenovky a černé fixy (ve variantě pro starší žáky ještě desky s připraveným papírem a propiskou - viz příloha – Pomůcky k realizaci programu – ke stažení na www.pragjesu.cz/stopy)

Cíle aktivity v návaznosti na rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání:

- Seznámení s některými pojmy ve vztahu k interiéru kostela (křtitelnice, svěcená voda, křest...).
- Získání pocitu sounáležitosti s místem života.
- Vedení k uchování, ochraně a rozvoji sakrálních staveb včetně vědomí jejich významu pro druhé i sebe.
- Utvoření si ohleduplného vztahu ke kulturním výtvorům.
- Seznámení dětí s kostelem jako s historickým místem, důležitou kulturní památkou a uměleckým dílem.
- Rozvoj citlivosti pro umění

Vstoupíme v tichosti do kostela a zastavíme se na prvním místě podle plánu, což je křtitelnice, u níž leží na zemi malinká dětská stopička.

- *Proč je zrovna tady znázorněná tahle malinkatá stopička a koho asi tak může být?*

Pokud odpověď nezazní přímo od dětí, tak jim vysvětlíme, co je to křtitelnice, křest a proč se křtí malé děti. Zodpovíme případné dotazy a prozradíme, že stopa patří půlročnímu miminku.

- Zmíníme se také o tom, že mohou být pokřtěni i dospělí a proč.
- *Při křtu dostává každý svoje jméno.... A jméno, to je něco! Někdo nám ho pečlivě vybral a je to něco důstojného. Takže teď si stoupněte, narovnejte se, podívejte se na kamaráda vedle sebe a řekněte mu svoje nezdobné jméno: „Já jsem Magdaléna / Já jsem Josef“ a pak si poslechněte jeho jméno a můžete si při tom podat ruku (Zapojují se i lektoři, případně i učitelka).*

Až tahle aktivita proběhne, tak si každý vezme jednu jmenovku, napíše na ni svoje jméno (ve tvaru, jak chtějí, abychom je během celého programu oslovovali) přidělá si ji na oblečení.

Varianta pro starší žáky:

Povídání u křtitelnice probíhá stejně jako u mladších, pak si rovnou žáci napíšou jméno na jmenovku a přidělají na oblečení

Pak se žáků zeptáme, jestli si pamatují na svou první dětskou vzpomínku

- *Pamatujete si na svou první vzpomínku z dětství? Vzpomenete si, kolik vám bylo zhruba let? K čemu se tato vzpomínka vztahuje? Kdo pro vás v tu dobu byl důležitý? Vezměte si tady každý desku s propiskou a zkuste vše zapsat.*

Po chvíli, kterou dáme žákům na zamyšlení a zapsání se sejdeme v kruhu, kde si svoje vzpomínky postupně přečteme, případně diskutujeme nad tím, co zaznělo.

Pak se znovu podíváme na půdorys kostela a půjdeme tam, kam vedou další stopy.

DĚTSTVÍ – soška Jezulátka – piktogramy

Druhá stopa - dětství

Časová dotace: 15 minut

Pomůcky: piktogramy rozmístěné po kostele, samolepky se zmenšenými piktogramy, barevné fixy, ukázkové piktogramy

Cíle aktivity v návaznosti na rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání:

- Prohloubení empatií, schopnosti aktivního naslouchání a spravedlivého posuzování.
- Rozvoj porozumění vlastnímu kulturnímu zakotvení (získání nových poznatků o křesťanství a jeho významu pro rozvoj evropské kultury).
- Vedení k zamyšlení nad hodnotami, které jsou všeobecně přijímané jako dobré a potřebné pro jedince i pro společnost.
- Žáci se seznámí s prostorem kostela a objevují v něm stopy minulých generací i současnosti (poutní místo a soška Pražského Jezulátka, věřící, poutníci, návštěvníci).
- Žáci rozvíjí porozumění vlastnímu kulturnímu zakotvení a respekt k odlišnostem a menšinám (vztah křesťanství a svátků během roku – Vánoce, Velikonoce, vedení dialogu o různosti lidí – národnosti, menšiny).

Shromáždíme si děti kousek od sošky Pražského Jezulátka, kde na zemi leží další stopa, tentokrát trochu větší. Necháme děti tipovat, jak starého dítěte asi je. Prozradíme, že asi pětiletého, což souvisí i s věkem Jezulátka (soška má představovat asi čtyř nebo pětileté dítě).

Jeden z lektorů poví o Jezulátku základní informace. Pokud u nás už třída na nějakém programu byla, tak pokládáme otázky, jestli si něco pamatují.

Druhý lektor vysvětlí další aktivitu. Řekneme dětem, ať se rozejdou po kostele (určíme předem, kam mohou a kam nemohou jít + připomeneme pravidla) a hledají obrázky - piktogramy na papírech. Vysvětlíme, co je to piktogram a tři připravené pro názornost ukážeme, aby věděly, co mají hledat. Obrázků bude deset a budou hledat po dvojicích až trojicích (zdůraznit, že každá dvojice má přinést pouze jeden obrázek). Až obrázek najdou, mají se hned vrátit k nám.

- *Prohlédněte si nalezený piktogram a zkuste vymyslet, jak by daný obrázek mohl souviset s tím, co potřebuje k životu pětileté dítě.*

Postupně si obrázky ukazujeme a nahlas říkáme hesla, která nás napadla. Toto schválené heslo napíšeme na samolepku, kterou mají přidělanou na zadní straně piktogramu a postupně ji půjdou lepit na plán.

Piktogramy (obrázky Viz příloha – Pomůcky k realizaci programu – ke stažení na www.pragjesu.cz/stopy):

- Rodina
- Láska
- Péče
- Domov
- Povídat si
- Někoho, kdo je poslouchá
- Kamarády
- Přátelství
- Hrát si
- Školu / učit se

- Podíváme se opět na plán kostela a půjdeme dál po stopách k ambonu.

Varianta pro starší žáky:

- Vysvětlení aktivity a hledání piktogramů probíhá stejně jako u mladších žáků
- *Nalezený piktogram představuje jednu věc, kterou pětileté dítě potřebuje. Pojmenujte ji, napište na nálepku a přemýšlejte společně, jak by vypadal život dítěte, které by tu konkrétní věc nemělo. Jsou někde ve světě děti, kterým chybí? Jsou okolo nás?*
- Pak probíhá kolečko s představováním a případná diskuse. Nakonec nálepku s heslem přilepí na plán a společně se vydáváme k ambonu.

DOSPĚLOST - Ambon – zpravodajství

Třetí stopa - dospělost

Časová dotace: 15 minut

Pomůcky: Bible, fixy, desky, samolepící štítky

Cíle aktivity v návaznosti na rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání:

- Žáci rozvíjí citlivost pro umění

- Žáci se seznámí s prostorem kostela a objevují v něm stopy minulých generací i současnosti
- Prohloubení empatií, schopnosti aktivního naslouchání a spravedlivého posuzování.
- Rozvoj porozumění vlastnímu kulturnímu zakotvení (získání nových poznatků o křesťanství a jeho významu pro rozvoj evropské kultury).
- Vedení k zamyšlení nad hodnotami, které jsou všeobecně přijímané jako dobré a potřebné pro jedince i pro společnost.

Žáky shromáždíme okolo ambonu a společně si vysvětlíme, co to ambon je a k čemu slouží, ukážeme si také kazatelnu. Na ambonu ukážeme i to, že ne všechno v kostele je staré, i přesto, že se to tam hodí. (Náš ambon je jen dva roky starý, vyrobený sochařem Otmarem Olivou).

Na zemi si zase ukážeme stopu, tentokrát dospěláckou a upozorníme na to, že jsme se přesunuli do dospělosti.

- *Dospělí lidé čtou nebo poslouchají zprávy. Dívají se taky vaši rodiče na zprávy? Kde se lidé dozvídají zprávy? Jaké to jsou zprávy? Jsou to dobré zprávy?*

Na ambonu mít otevřenou Bibli a ukázat ji.

- *V Bibli se píše o různých dobrých zprávách, a jednou z těchto zpráv je pro křesťany příchod Ježíše na svět. Ambon je místo, odkud se o tom čte z Bible.*
- *My si teď zkusíme udělat tady společně naše zpravodajství dobrých zpráv. Zkuste po skupinkách vymyslet nějakou dobrou zprávu (5 skupin). Až ji vymyslíte, tak ji neříkejte, ale napište ji na papír.*

Napíšíou to na samolepku, kterou po přečtení ostatním nalepíme na plakát. Z každé skupinky bude vybrán pouze jeden zpravodaj (platí pro všechny skupinky), který zprávu ostatním nahore na schodech přečte. Pokud bude potřeba, tak budeme reagovat až na konkrétní přečtené zprávy. Pak se přesuneme do místnosti v zázemí mimo kostel.

Varianta pro starší žáky:

- Povídání o ambonu a Bibli zůstává stejné, jen zadání úkolu je trochu jiné
- *My si tady teď společně zkusíme udělat naše zpravodajství dobrých zpráv. Najděte zprávu, která se opravdu stala v posledním týdnu, měsíci nebo roce. Měla by to být zpráva, která podle vás přináší dobro do světa, dělá ho lepší. Až ji vymyslíte, tak ji neříkejte, ale napište ji na papír*

STÁŘÍ – Místnost v zázemí – kvíz

Čtvrtá stopa - stáří

Časová dotace: 15 minut

Pomůcky: ukázkový kvíz, malé zalaminované kvízy pro děti (Viz příloha – Pomůcky k realizaci programu – ke stažení na www.pragjesu.cz/stopy), stíratelný fix, lupy

Cíle aktivity v návaznosti na rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání:

- Seznámení s některými pojmy ve vztahu k interiéru kostela (sakristie, chór, krypta...).
- Vedení k uchování, ochraně a rozvoji sakrálních staveb včetně vědomí jejich významu pro druhé i sebe.
- Žáci rozvíjí porozumění vlastnímu kulturnímu zakotvení a respekt k odlišnostem a menšinám.

- Poznání a chápání rozdílů mezi lidmi, vedení ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě respektu a společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití.
 - Pochopení významu řádu, pravidel a zákonů pro fungování společnosti.
 - Utváření hodnot, jako je spravedlnost, svoboda, solidarita, tolerance a odpovědnost.
 - Učení sebeúctě a sebedůvěře, samostatnosti a angažovanosti.
 - Rozvíjení a podpora schopnosti zaujetí vlastního stanoviska v pluralitě názorů.
 - Motivování k ohleduplnosti a ochotě pomáhat zejména slabším.
 - Vedení k zamyšlení nad hodnotami, které jsou všeobecně přijímané jako dobré a potřebné pro jedince i pro společnost.
- Vejdeme do místnosti, kde jsou připravené židle do kruhu (pro každého jedna) a usadíme děti. Upozorníme na stopu starého člověka na zemi, u kterého je znázorněná i tečka, která má představovat hůl.
 - Vysvětlíme žákům, že jsme právě zestárlí a stali se z nás senioři. Ptáme se na to, co takoví důchodci rádi dělají. Postupně se dobereme k tomu, že mimo jiné rádi luští křížovky a kvízy. I my si takový kvíz zkusíme vyluštit.
 - Na ukázkovém velkém kvízu si ukážeme, jak luštění bude vypadat. Pak dostane každá dvojice jeden kvíz, který má velmi zmenšené písmo, to proto, že jako senioři špatně vidíme. Pokud se dětem nebude dařit otázky přečíst okem, zapůjčíme lupy. Po vyluštění tajenky se děti dozví jména tří různých lidí.
 - Pokud luštění nepůjde ani přes pomoc lektorů nebo bude trvat příliš dlouho, tak dáme dětem k dispozici totožný kvíz ve velkém a v malém budou dohledávat jen tajenku.
 - Zatímco děti luští, jeden lektor asistuje a pomáhá, druhý fotí a je případně také schopen pomoci, třetí předává třídní učitelce evaluaci a potvrzení o účasti
 - V tajenkách vyjdou jména těchto tří lidí:
 1. Febronie Eusebie (z Pernštejna)
 2. Jan Křtitel Getz - kameník
 3. Neznámý zedník
 - My se budeme ptát, jestli ta jména někdy slyšeli, kdo to jméno mohl nosit a proč je asi v tomhle kvízu...postupně se dobereme k tomu, že všichni tři tihle lidé jsou pochováni u nás v kryptě a že se tam za chvíli vydáme, ale že si o těch lidech a kryptě samotné nejdříve něco řekneme
 - *Terasu před kostelem postavil v letech 1668-69 za součinnosti zedníků a nádeníků kameník **Jan Křtitel Getz**. Stála 767 zl 52 kr a kromě toho si za to nechal slíbit pohřeb v kryptě.*
 - **Neznámý zedník** - při stavbě věže v r. 1669 při závěrečných pracích bylo třeba natřít těžko přístupnou fasádu u slunečních hodin. Dělníci tam spustili po provaze mladého kamaráda, který si zlomil vaz. Večer ho kamarádi pohřbili v kryptě.
 - Z fotodokumentace krypty z roku 1999 je patrné, že na sarkofágu umístěné v rohu dietrichsteinské hrobky byl vytesán nápis v tomto znění: ANNO 1646 7. FEBROARII D(OMINA) FEBRONIA EVSEBIA HERVLa(?) A PERNSTEIN OBIIT. At memoria vivae apvd Carmelitas Dis(calceatos) a qva vnde vivant Pragae habent. Ze znění nápisu vyplývá, že do zděného sarkofágu byly zřejmě uloženy ostatky urozené paní **Febronie Eusebie z Pernštejna**, která zemřela dne 7.2.1646. Vladimír Vojíš ve své publikaci o pražském podzemí k této osobě navíc podotýká, že se jedná o dceru Jana z Pernštejna, bratra Polyxeny z Lobkovic, jež v roce 1628 kostelu věnovala voskovou sošku Jezulátka.

Další informace o kryptě – viz [Materiály pro lektory](http://www.pragjesu.cz/stopy) na www.pragjesu.cz/stopy

SMRT - Krypta – vzpomínka

Pátá stopa – otisk stopy kostry

Časová dotace: 20 minut

Pomůcky: svíčky, baterky, svíčky, zapalovač, světelné řetězy, 3 hřbitovní svíčky, deska se čtvrtkou o velikosti A1 na obkreslení stop, pastelky, stopičky na šňůrce jako dárek

Cíle aktivity v návaznosti na rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání:

- Vedení k uchovávání, ochraně a rozvoji sakrálních staveb včetně vědomí jejich významu pro druhé i sebe.
 - Žáci rozvíjí porozumění vlastnímu kulturnímu zakotvení a respekt k odlišnostem.
 - Poznání a chápání rozdílů mezi lidmi, vedení ke kulturnímu a tolerantnímu chování a jednání na základě respektu a společně vytvořených a přijatých nebo obecně uplatňovaných pravidel soužití.
 - Pochopení významu řádu, pravidel a zákonů pro fungování společnosti.
 - Utváření hodnot, jako je spravedlnost, svoboda, solidarita, tolerance a odpovědnost.
 - Učení sebeúctě a sebedůvěře, samostatnosti a angažovanosti.
 - Rozvíjení a podpora schopnosti zaujetí vlastního stanoviska v pluralitě názorů.
 - Motivování k ohleduplnosti a ochotě pomáhat zejména slabším.
 - Vedení k zamyšlení nad hodnotami, které jsou všeobecně přijímané jako dobré a potřebné pro jedince i pro společnost.
-
- Kryptu je potřeba dostatečně osvětit svíčkami a řetězy.
 - Před vstupem do krypty, je důležité se děti zeptat, zda tam chtějí všechny jít, že dole uvidí mumie a ne každému je to příjemné, každý se něčeho bojí a není ostuda nejít dolů. Vysvětlíme, že krypta je vlastně takový hřbitov, proto je potřeba se tam pohybovat potichu a s úctou k zemřelým.
 - Děti budou ve skupinkách (podle toho, jaký člověk jim vyšel v tajence kvízu) a každá půjde s jedním lektorem. Do krypty scházejí skupinky postupně, lektor jim dole vysvětlí, co mají za úkol. Baterku má jen lektor. Za úkol mají projít celou kryptu a najít náhrobek s člověkem, kterého vyluštili v kvízu a u něj zapálit svíčku, na chvíli se v tichosti zastavit a vzpomenout si na někoho blízkého, koho mají rádi (je jedno, jestli ještě žije nebo je už po smrti).
 - Až tento úkol splní, vrátí se zpátky k oltáři, kde bude ležet na zemi velký arch papíru, na který každý obkreslí botu, jako symbol toho, že každý za svůj život nechá na Zemi nějaký otisk...
 - Až se všechny skupinky vystřídají a obkreslí nohu na papír, tak utvoříme kruh a každý se v tichosti zamyslí, jaký by chtěl po sobě na Zemi zanechat otisk...my začneme, abychom jim poradili...po kruhu se pošle svíčka, kdo chce, řekne, co tu chce zanechat, kdo nechce pošle svíčku dál...pak se můžeme zmínit o tom, že každý máme ještě možnost pracovat na tom, co bychom tu chtěli nechat jako odkaz...
 - Pokud to nebude fungovat, tak se budeme ptát, co by ještě chtěly stihnout, pokud by jim zbýval jen jeden rok života...
 - Jako upomínku na kryptu si každý odnese Stopičku na šňůrce s uzlem - když si chceme na něco vzpomenout, tak uděláme uzel třeba na kapesníku... V tichosti odejdeme v hadu z krypty.
-

Místnost v zázemí (mimo kryptu a kostel) - závěrečná reflexe, rozloučení

Časová dotace: 5 minut

Pomůcky: triangl nebo zvoneček

Cíle aktivity v návaznosti na rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání:

- Získání pocitu sounáležitosti s místem života.
- Až vylezeme z krypty, necháme děti stát a uděláme pohybovou reflexi (jeden lektor vede pohybovou reflexi, druhý pak povídání a třetí předává učiteli hodnocení).
- Byli jsme teď ve tmě a tichu na dost zvláštním místě. Na každého takové místo působí trochu jinak. Stoupněte si někam do prostoru, zavřete oči, udělejte si kolem sebe místo – zamávejte rukama, rozhýbejte se. Představte si se zavřenými očima, že scházíte dolů, pojdte to předvést, udělejte na místě pár kroků. Až zazní triangl, udělejte stronzo – vyjádřete jako socha tělem a obličejem:
- jak jste byli zvědaví (CINK)

Jdeme dál (kroky), už jsme dole v kryptě...

- jak vám byla zima (cink)
- jak jste měli strach (cink)
- jak vám bylo smutno (cink).

Se zavřenými očima v "chůzi" si představte, že vylézáte nahoru. Poslední socha: Vyjádřete, jak vám je právě teď! Otevřete oči.

- Pak si sedneme do kruhu na židle a pokládáme podle atmosféry ve skupině ještě otázky
- *Jaká je krypta? Jak jste si tam připadali? Byla tam trochu tma, ticho, bylo vám to příjemné? Překvapilo vás tam něco?*
- *Eventuálně když přijde řeč na strach - Co vám pomáhá, když se bojíte, jak může člověk překonat strach?*
- *Vzpomněli jste si na někoho? Když vyplují na povrch vzpomínky na někoho zemřelého (tedy když to rovnou řeknou před všemi) – A chtěl/a bys nám třeba říct o něčem hezkém, co jste spolu zažili? Na co rád/a vzpomínáš?*
- *Řekni jedno slovo, které by pro tebe shrnulo dnešní program.*

Rozloučíme se a vyvedeme děti před kostel. S sebou jim dáme do třídy arch s vyplněným půdorysem kostela a pracovní listy.

Po návštěvě kostela - Výstupy

Vyučující obdrží po návštěvě kostela další materiály pro práci s žáky ve třídě – ke stažení na www.pragjesu.cz/stopy